

HUWELIJK & GEZIN

werkboek
ter ondersteuning
van het proces van
huwelijkscounseling

Voorwoord

Dit werkboek is bestemd om te worden gebruikt in het kader van het huwelijkspastoraat van 'Stichting Rachamiem praktijk voor pastorale hulpverlening'. Het bestaat uit de volgende hoofdstukken:

1. Inleiding
2. De man als echtgenoot
3. De vrouw als echtgenote
4. Man en vrouw als echtpaar
5. Man en vrouw als ouders
6. Wilsverklaring

Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal vragen. Het is de bedoeling dat man en vrouw de vragen beantwoorden zonder met elkaar te overleggen en pas daarna de ingevulde antwoorden met elkaar bespreken.

De lessen in dit werkboek raken de belangrijkste aspecten van de onderwerpen huwelijk en gezin, maar hebben niet de pretentie volledig en uitputtend te zijn. Allerlei bijzondere situaties die zich in huwelijk of gezin kunnen voordoen zijn onbesproken gelaten.

Voor hen die meer willen weten over huwelijk en/of gezin zijn er in de evangelische boekhandels (of via de websites van christelijke uitgevers) veel goede boeken te koop.

Jan Bezemer

Roosendaal, maart 2015

Belangrijk bij het beantwoorden van de vragen

Beantwoord de in dit werkboek opgenomen vragen steeds zo uitgebreid mogelijk. Spreek u eerlijk uit, laat zonder enige terughoudendheid aan uw vrouw/man zien wat er in uw binnenste leeft. Dat is een goede basis voor een eerlijk gesprek, waardoor u dichter naar elkaar kunt toegroeien.

Hoofdstuk 1: INLEIDING

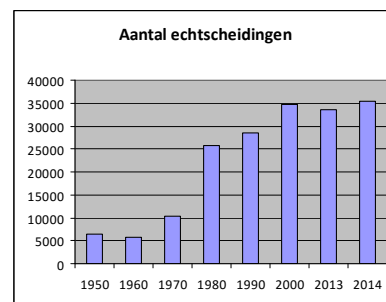
Kop in een dagblad in de jaren tachtig van de vorige eeuw: “Huwelijk verliest langzaam terrein”. De statistieken bevestigden dat: tussen 1970 en 1980 daalde het aantal huwelijken spectaculair, namelijk van 124.000 per jaar tot 90.000 per jaar. Sindsdien is het aantal geleidelijk verder gedaald tot 64.000 in 2014.

Kop van een artikel op de nieuwssite van RTL op 25 november 2009: “Huwelijksbootje is zinkend schip”. In het artikel zegt Jan Latten van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) onder meer: “Dit jaar is het aantal huwelijken met een paar duizend afgenomen in vergelijking met vorig jaar. Als de trend over afgelopen jaar zich in december doorzet, hebben we dit jaar het laagste aantal huwelijken sinds de Tweede Wereldoorlog”. In dat jaar kwam het aantal huwelijken (tussen man en vrouw) uit op ruim 72.000 en in 2015 staat de teller dus op 64.000.

In de loop van de achterliggende decennia hebben ook andere samenlevingsvormen het traditionele huwelijk teruggedrongen (ook al blijken die andere samenlevingsvormen weinig succesvol te zijn).

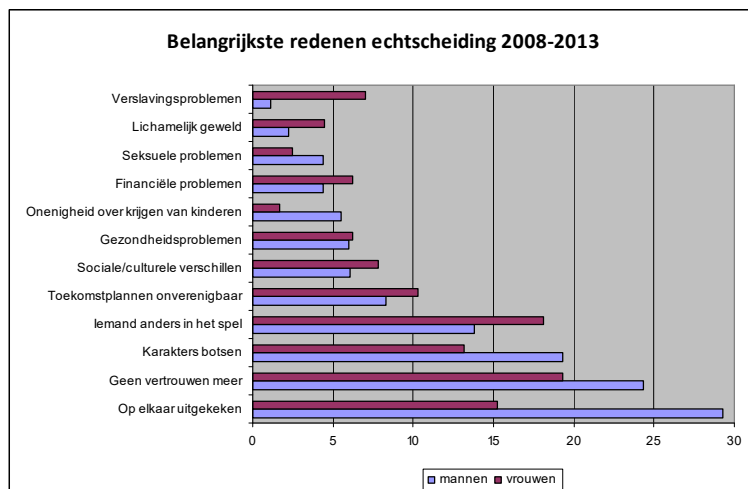
Enkele cijfers over echtscheidingen

In 2014 werden er in Nederland ruim 35.000 echtscheidingen geregistreerd (scheidingspercentage: 37%). Dat betekent dat meer dan 70.000 mensen teleurgesteld uit het aanvankelijk zo aantrekkelijk lijkende huwelijksbootje stapten. Voor een aantal was het een overstap naar een nieuw huwelijk. Anderen begonnen als ‘herkansing’ aan een heel andere vorm van relatie. Nog weer anderen zijn volkomen gedesillusioneerd en soms ook volkomen gedesoriënteerd achtergebleven.

Om maar te zwijgen over al de kinderen die hierbij betrokken zijn en hun gevoelens (in 2014 bijna 36.000, waarvan ongeveer de helft beneden de leeftijd van 10 jaar). Het echtscheidingspercentage nadert nu de 40%. Het aantal echtscheidingen onder christenen wijkt steeds minder af van de landelijke trend.

Uit onderzoek door het Centraal Bureau voor de Statistiek naar de belangrijkste redenen voor echtscheiding (gepubliceerd 15 september 2014), blijkt dat men vooral scheidt omdat men op elkaar is uitgekeken en/of men geen vertrouwen meer in elkaar heeft en/of er sprake is van ‘botsende karakters’ of dat er een ander in het spel is. Zie voor de overige redenen nevenstaand overzicht.

Een ander onderzoek geeft een drietal oorzaken: 'gebrek aan aandacht en liefde', 'niet met elkaar kunnen praten' en 'ontrouw'.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijken relatieproblemen in intieme relaties de voornaamste aanmeldingsgrond in de psychologenpraktijk in Nederland (bron: proefschrift in 2005 van de psycholoog dr. G. J. Kloens).

Opvallend is het gegeven dat de meeste mensen ná de echtscheiding niet vrij zijn van psychosociale klachten. Hierbij kan men denken aan slaapproblemen, stressklachten, lichamelijke klachten, problemen op het werk of problemen in de relatie met een nieuwe partner. Tweederde van de gescheiden mensen krijgt in een volgende intieme relatie opnieuw te maken met ernstige relatieproblemen.

De leeftijd van man en vrouw bij scheiding ligt in 2014 gemiddeld op 45 jaar en de huwelijksduur was bij scheiding gemiddeld 14,8 jaar.

Het plan van God

Uit de statistische gegevens over het aantal echtscheidingen blijkt dat er veel mis is met huwelijken. We zouden echter nog meer verbijsterd zijn als we het aantal zouden weten van huwelijken die formeel wel in stand zijn gebleven, maar die nog maar weinig lijken op het huwelijk zoals dat God voor ogen stond. Als we nadenken over het huwelijk (en dat geldt ook voor het gezin) is het belangrijk te beseffen dat dit niet door mensen is bedacht, maar dat het is ontstaan in het hart van God.

Nadat God Adam heeft geschapen overziet hij de schepping nog eens. Van alles wat hij gemaakt had, staat geschreven: "En God zag dat het *goed* was." Maar dan kijkt God naar Adam en zegt: "Het is *niet goed* dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past." (Genesis 2:18). En in vers 24 zegt God: "Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één (Hebreeuws: *echad*) van lichaam wordt." Dus aan het einde van de scheppingsgeschiedenis ziet God dat er op aarde toch nog iets ontbreekt, wat in de hemel wél aanwezig is. Dat wat op aarde ontbreekt, kan worden weergegeven met het Hebreeuwse woord *echad*, wat *één* betekent.

Het woord *echad* komt ook voor in Deuteronomium 6:4, waar geschreven staat: "de HEER, onze God, de HEER is één". *Echad* spreekt van een 'samengestelde eenheid': een eenheid die uit delen bestaat, maar die toch een echte eenheid is. Vader, Zoon en heilige Geest, drie delen en toch volkomen één. Nooit onenigheid tussen deze drie: elkaar altijd begrijpen en elkaar steeds volmaakt aanvullen. Het alleen-zijn van Adam past niet in het perfecte plan van God. Bij Adam is niet sprake van een 'samengestelde eenheid'; als mens is hij alleen. Daarom schiep God de manin, Eva. Zo ontstaat het allereerste huwelijk. Het is een uitdrukking van Gods volmaakte liefde. Zoals er in de hemel volmaakte *echad* en *koinonia* (gemeenschap) is, zo wil God dat het ook op aarde zijn zal. Het huwelijk (en dat geldt ook voor het gezin) is dus bedoeld als een plaats waar liefde en vreugde heersen, geborgenheid en zekerheid, allemaal van oorsprong hemelse zaken. God wil dat de hemelse 'gedeelde eenheid' ook op aarde gestalte krijgt in het huwelijk tussen man en vrouw. Het huwelijk is dus niet zomaar iets, maar het is een beeld van het hemelse en als zodanig van oorsprong heilig.

Laat het duidelijk zijn: hoewel uit de statistische gegevens en uit wat we om ons heen zien, blijkt dat veel huwelijken stranden of onder druk staan, hebben huwelijk en gezin in de ogen van God niet afgedaan! In de bijbel geeft hij veel aanwijzingen voor het huwelijk en het gezin. Aanwijzingen voor mannen, vrouwen en kinderen. De bijbel laat ons zien, dat het gezin eigenlijk een 'gemeente' (lichaam van Christus) in het klein behoort te zijn. Het is goed om van tijd tot tijd Gods onderwijs hierover tot ons te laten komen. Laten we God de kans geven om opnieuw tot onze harten te spreken!

De rol van Satan

Gods bedoelingen waren zo mooi! Waarom is Gods oorspronkelijke plan dan toch mislukt? Deze vraag wordt beantwoord in het boek Genesis. Daar lezen we dat de grote aanval van Satan op de mens leidt tot de zondeval. Daardoor is onder meer de uitvoering van Gods perfecte plan voor het huwelijk ernstige schade toegebracht. Satan benadert Eva met een verleidelijk voorstel. Zij luistert naar Satan, gaat met hem in gesprek en accepteert zijn aanbod. Adam, in zijn rol als hoofd en als beschermer van zijn vrouw, staat erbij en laat dit gebeuren ... Zo gezien is er sprake van de eerste rolomkering. Beiden falen in hun door God gegeven rol. En zo wordt de weg gebaad naar rebellie, ongehoorzaamheid en – het allerergste – een verbroken relatie met God. Dat is altijd de bedoeling van Satan: Gods plannen tegenhouden en frustreren. Dat is hem destijds gelukt en de gevolgen daarvan zijn sindsdien volop zichtbaar, onder meer in de vorm van kapotte huwelijken en gebroken gezinnen.

Ontelbaar veel huwelijken hebben in de loop van de tijd schipbreuk geleden en bestaan soms alleen nog in de vorm van 'wrakhout'. In een folder met echtscheidingsvoorlichting viel de volgende zin op: "Scheiden is al lang geen schande meer ..." Geldt dat ook voor christenen? Ook onder hen komt echtscheiding steeds vaker voor. Ook daar is de nood groot. De kennis over Gods bedoelingen met het huwelijk ontbreekt te vaak en waar men die wel kent, ontbreekt vaak de vaste wil en de kracht om te handelen in overeenstemming met Gods bedoelingen.

Een belangrijk onderwerp, ook voor de gemeente

Als we christelijke huwelijken en gezinnen zien als 'cellen' van de gemeente, het lichaam van Christus, waardoor de Heer op aarde werkt, dan is het logisch dat het functioneren van die huwelijken en gezinnen invloed heeft op het functioneren van de gemeente als lichaam van Christus. Veel slecht functionerende cellen kunnen leiden tot een slecht functionerend lichaam.

Voorwaarden voor een christelijk huwelijk en gezin

Christelijke huwelijken en gezinnen ontstaan niet vanzelf. We noemen drie essentiële voorwaarden:

- 1) *Als een van de huwelijkspartners niet wedergeboren is door de Geest van God, kan er geen volwaardig christelijk huwelijk of gezin ontstaan.*

Van nature zijn wij zondaars, maar door het bloed dat vloeide aan het kruis van Golgotha, is vergeving en reiniging van al onze zonden mogelijk geworden. Door het geloof in Jezus Christus als onze Redder en Verlosser, is de weg naar Vader God voor ons open en aanvaardt hij ons weer als zijn kinderen. Wedergeboren zijn betekent: "Daarom ook is iemand die één met Christus is, een nieuwe schepping. Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen." (2 Korintiërs 5:17). Die totale verandering is absoluut nodig om uw taak als partner in het huwelijk op de wijze te vervullen zoals God dat heeft bedoeld.

- 2) *Het is belangrijk dat beide huwelijkspartners psychisch en geestelijk stabiel zijn en een zekere mate van geestelijke volwassenheid hebben bereikt.*

Het huwelijk is niet bedoeld om psychische en/of geestelijke problemen tot een oplossing te brengen ("Als we eenmaal getrouwd zijn zal alles wel beter gaan ..."). Dit punt dient bij een goede huwelijksvoorbereiding aan de orde te komen.

- 3) *Christelijke huwelijken en gezinnen komen er niet alleen doordat man en vrouw wedergeboren zijn, psychisch en geestelijk stabiel zijn en een zekere mate van geestelijke volwassenheid hebben bereikt, maar christelijke huwelijken en gezinnen moeten gebouwd worden.*

Gebouwen ontstaan nooit vanzelf. Er moet veel geïnvesteerd worden alvorens een gebouw tot stand komt. Onder meer is nodig: planning, vakmanschap, werkracht, teamwork. Datzelfde geldt voor het christelijke huwelijk en gezin. Maar bedenk daarbij wel: "Als de HEER het huis niet bouwt, vergeefs zwoegen de bouwers;" (Psalm 127:1a). Velen zwoegen vergeefs. Het bouwen lukt alleen met de hulp van de Heer. Jezus zegt: "Maar zonder mij kun je niets doen." (Johannes 15:5c). Maar prijs de Heer: hij staat klaar om ons te helpen!

Misschien hebben wij niet direct de mogelijkheid om de loop van de geschiedenis te veranderen, maar in elk geval is het met Gods hulp wél mogelijk om de situatie in ons huwelijk of gezin zodanig te veranderen, dat het een plaats van licht wordt midden in de duistere wereld. Dat is namelijk wat er gebeurt als Gods bedoelingen weer zichtbaar worden in onze gezinnen!

Eigenlijk is het geweldig om Gods medewerkers te mogen zijn. Alles wat nodig is, is beschikbaar bij hem. Hij verlangt ernaar, dat wij onze zwakheid en onbekwaamheid inzien om daarna bij hem te komen om hulp.

Als we nadenken over dit onderwerp is het heel belangrijk om goed voor ogen te houden, dat man en vrouw in het huwelijk en in het gezin een verschillende rol vervullen. Dat is niet omdat de één beter of méér is dan de ander, maar omdat God hen heeft geschapen met de unieke mogelijkheid om elkaar optimaal aan te vullen. Als de door God bedachte taakverdeling wordt genegeerd – en dat gebeurt helaas massaal, ook onder christenen – leidt dit onvermijdelijk tot problemen en frustraties, die uiteindelijk zelfs kunnen leiden tot een breuk in de relatie. De onderwerpen huwelijk en gezin kunnen we dan ook alleen goed behandelen vanuit het devies: terug naar de bijbel, terug naar de goddelijke instructies! We moeten ons hart openstellen voor het woord van God. Niet alleen om het te horen, maar vooral om Gods wil te volbrengen.

VRAGEN BIJ HOOFDSTUK 1

Het is de bedoeling dat u onderstaande vragen beantwoordt zonder daarover te overleggen met uw man/vrouw. Volg na het beantwoorden van de vragen de instructies zoals vermeld na vraag 12.

- 1) Op pagina 2 is een overzicht opgenomen van een aantal *directe* oorzaken van echtscheidingen. Probeer voor de daar genoemde belangrijkste oorzaken één of meer onderliggende, diepere redenen te bedenken die kunnen leiden tot echtscheiding.

Bijvoorbeeld: → directe oorzaak: 'Toekomstplannen onverenigbaar' → dieper liggende oorzaak: voor het huwelijk onvoldoende de verwachtingen en verlangens van de ander kennen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) Hoe zou het komen dat relatief veel gescheiden mensen in een nieuwe relatie opnieuw relatieproblemen krijgen? (Hebben ze dan hun les nog steeds niet geleerd?)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 3) Wie besluit te trouwen, moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Welke zijn dat volgens u?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) Welk bij vraag 3 genoemd punt vindt u het belangrijkste en waarom?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) Wat was uw allerbelangrijkste reden om met uw huidige man/vrouw te trouwen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6) Hebt u – achteraf gezien – voldoende rekening gehouden met de bijbelse principes over huwelijk en gezin? Zo nee, waarom niet?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 7) Waarom vindt u dat u (nu wel) voldoet aan Gods voorwaarden om verantwoordelijkheid als man/vrouw te dragen binnen een christelijk huwelijk of gezin?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 8) Beschrijf wat u vindt van de volgende stelling: 'God heeft een plan voor uw leven waarvan uw huwelijk c.q. uw gezin deel uitmaken.'

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 9) Waarom is het na de zondeval zo moeilijk om de *echad* in het huwelijk gestalte te geven?

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

- 10) Wat doet u er concreet aan om de invloed van Satan op uw huwelijk c.q. uw gezin te bestrijden?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 11) Als u terugkijkt op uw huwelijk c.q. uw gezin tot nu toe, waarover bent u dan heel tevreden?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 12) Probeer te beschrijven wat u – achteraf gezien – anders, beter had willen doen bij het bouwen van uw huwelijk c.q. uw gezin.

.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als uw man/vrouw de vragen eveneens persoonlijk heeft beantwoord, kunt u met hem/haar een afspraak maken om tijd apart te zetten om in alle rust de gevonden antwoorden met elkaar te bespreken. Probeer goed te luisteren naar de ander, geef elkaar de ruimte en probeer de antwoorden eventueel zodanig te herformuleren dat u en uw man/vrouw zich in het antwoord herkennen.

Hoofdstuk 2: DE MAN ALS ECHTGENOOT

Lezen: Efeziërs 5:22-33

Uit de volgende drie bijbelteksten kunnen we enkele belangrijke conclusies trekken:

- 1 Korintiërs 11:3 “Ik moet u echter nog het volgende zeggen. Christus is het hoofd van de man, de man het hoofd van de vrouw en God het hoofd van Christus.”
- Efeziërs 5:23 “want een man is het hoofd van zijn vrouw, zoals Christus het hoofd is van de kerk, het lichaam dat hij gered heeft.”
- Efeziërs 5:25 “Mannen, heb uw vrouw lief, zoals Christus de kerk heeft liefgehad en zich voor haar heeft prijsgegeven.”

Er wordt in bovenstaande teksten een Goddelijke orde gepresenteerd:

1. God is het hoofd van Christus
2. Christus is het hoofd van de man
3. De man is het hoofd van de vrouw

Bij deze ordening gaat het er niet om dat de één belangrijker is dan de ander. Het zou onjuist zijn om te zeggen dat God belangrijker is dan Christus; Christus is immers ook God. Er is echter wel een bepaalde rangorde. Uit Johannes 4:34 (en andere teksten) blijkt dat Jezus ondergeschikt is aan de Vader. Precies zo is de vrouw, hoewel ondergeschikt aan de man, op geen enkele wijze minderwaardig aan de man; ze zijn gelijkwaardig en *één in Christus* (Galaten 3:27-28). In de bijbel kunnen gelijkwaardigheid en ondergeschiktheid samen gaan.

De roeping om *hoofd* te zijn, betekent vooral: geroepen zijn om leiding te geven en om verantwoordelijkheid te dragen in navolging van Jezus. Wat deed Jezus voor de gemeente? We noemen vier belangrijke taken:

- haar in stand houden, behouden, redden (Efeziërs 5:23)
- haar liefhebben (Efeziërs 5:25)
- haar heiligen en reinigen (Efeziërs 5:26)
- haar laten stralen (Efeziërs 5:27, NBG)

De man behoort als hoofd van zijn vrouw te functioneren “... *zoals* Christus het hoofd is van de kerk ... en zich voor haar heeft prijsgegeven.” Jezus gaf zich prijs aan het kruis van Golgotha voor zijn bruid, de gemeente. Dat was voor hem de sleutel om bovenstaande vier taken uit te kunnen voeren. Hij deed dat vanuit zelfopofferende liefde. De houding van de man als het hoofd van de vrouw moet dezelfde zijn als die van Christus ten opzichte van de gemeente.

Soms horen we dat een christenman zijn vrouw *gebiedt* zich aan hem te onderwerpen: “Ik ben volgens de bijbel het hoofd, dus jij moet mij gehoorzamen!” Misschien zegt hij het wat subtie-ler, maar daar komt het dan toch op neer. Maar de bijbel laat zien dat het de enige goede weg voor de man is, om zijn leven in volmaakte liefde aan zijn vrouw te geven (net zoals Jezus deed

voor de gemeente). Als een man dat doet, zal dat voor de vrouw een veel betere reden zijn om zijn gezag te aanvaarden dan een verzoek of dwang.

We beschrijven hierna beknopt drie typen mannen: de potentaat, de slappeling en de zachtmoedige man. De eerste twee wijken sterk af van de man zoals God die heeft bedoeld. In de praktijk zullen we deze twee typen zelden tegenkomen in de uiterste vorm zoals we die hierna beschrijven. Maar in het functioneren van mannen in een huwelijksrelatie zijn wel – vaker dan soms wordt gedacht – elementen aanwezig die passen bij één van deze twee typen. Het derde type dat we noemen is de man zoals hij door God bedoeld is.

De potentaat

Dit type man gedraagt zich in zijn huwelijk c.q. gezin als de ‘grote baas’; zijn woord is wet(tisch). Zijn vrouw vervult dan een tamelijk onbetekenende rol als een soort persoonlijke slavin. Zo’n man is vaak helemaal vol van zichzelf, hij is intolerant en vindt dat hij per definitie gelijk heeft in elke situatie ... Dit soort gedrag is echter niet uit God. Het lijkt helemaal niet op de manier waarop Jezus zich gedroeg. Jezus zegt: “... leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart.” (Matteüs 11:29).

De slappeling

Een heel ander type man is de man ‘zonder pit’, de slappeling. Hij vindt alles wel goed zolang hij geen verantwoordelijkheid hoeft te dragen. In dit soort situaties komt het er feitelijk op neer, dat de vrouw de taak van *hoofd van het gezin* moet vervullen. Dat wil dan zeggen dat ze – naast haar taak in het huishouden en mogelijk haar baan – ook nog de gehele verantwoordelijkheid draagt voor:

- de financiën
- het opvoeden van de kinderen
- het onderhouden van de tuin
- het nemen van eindbeslissingen in allerlei zaken
- het doen van allerlei klusjes in huis, enz.

Het is wat al te gemakkelijk om te zeggen dat ze maar gewoon moet weigeren om dat allemaal te doen, omdat het haar verantwoordelijkheid niet is (“Dat moet je gewoon allemaal laten liggen; je man is daarvoor verantwoordelijk!”). Dat is erg lastig voor haar, want als zij al die dingen niet doet, gebeuren ze gewoonweg niet ...

De zachtmoedige man

Het is goed dat elke christenman beseft, dat het woord ‘zachtmoedig’ niet een synoniem is voor ‘slap’. De oorsprong van het woord ‘zachtmoedig’ heeft te maken met een Griekse man, die een prachtig, sterk, wild paard temde. Na zich urenlang tot het uiterste te hebben verzet, geeft het paard zich over. Het erkent de man die hem temde als zijn meerdere. Het is nog steeds een krachtig paard, vol energie, maar er is één ding veranderd: voortaan reageert het op leiding van zijn berijder. Met betrekking tot het huwelijk betekent ‘zachtmoedigheid’ voor de man in essentie maar één ding: de leiding van God in zijn leven aanvaarden en zijn vrouw (en gezin) liefhebben zoals Christus de gemeente liefheeft.

Zowel voor de 'potentaat' als voor de 'slappeling' (en voor alle schakeringen er tussenin) is er maar één weg naar de oplossing: kijk naar wat er gebeurde aan het kruis van Golgotha: de Man die daar hing was de meest koninklijke, de allersterkste ... maar tegelijkertijd de zachtmoedigste van alle mannen. Dus mannen, sterf met hem aan uw heerszucht of aan uw slappe houding en sta met hem op tot een nieuw leven, een leven zoals hij dat heeft bedoeld! Als u dat doet, zult u ontdekken dat zowel de zogenaamde 'sterke' als de 'zwakke' persoonlijkheid *in Christus* niet kunnen bestaan. Gelukkig is er in Christus altijd de mogelijkheid voor herstel. Alleen langs die weg kan een man zijn vrouw liefhebben zoals Christus de gemeente liefhad. 1 Korintiërs 13:4-7 zegt over die opofferende liefde: "De liefde (*agape*) is geduldig en vol goedheid. De liefde kent geen afgunst, geen ijdel vertoon en geen zelfgenoegzaamheid. Ze is niet grof en niet zelfzuchtig, ze laat zich niet boos maken en rekent het kwaad niet aan, ze verheugt zich niet over het onrecht maar vindt vreugde in de waarheid. Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze." Dit is een hoge norm, maar het kan wel!

In het bovenstaande schreven we al dat mannen soms het initiatief nemen om hun vrouw aan zich te onderwerpen. Maar de bijbel zegt in Efeziërs 5:22 "Vrouwen, *erken* het gezag van uw man als dat van de Heer" (NBG: "Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here."). Als we deze teksten goed lezen, zien we dat God niet aan de man opdracht geeft om zijn vrouw aan zich te onderwerpen, maar dat God aan de vrouw vraagt om er *zelf* voor te kiezen het gezag van haar man te aanvaarden. Daarnaast laat het woord van God ook zien dat de man zich deze houding van zijn vrouw moet verwerven. Hoe? Vooral door zijn opofferende liefde. Zo heeft God het bedoeld.

De man als beschermer van de vrouw

We hebben nu gezien dat

- de man het hoofd is van de vrouw en ...
- dat hij haar moet liefhebben met de *agape-liefde* uit 1 Korintiërs 13, d.w.z. met liefde waarvan de kracht gemeten wordt naar de mate van zelfopoffering.

Maar, wordt er niet meer van hem verwacht? Ja, de man is ook verantwoordelijk voor de *bescherming* van zijn vrouw! We kunnen daarbij het volgende onderscheid maken:

a) fysieke bescherming/zorg

Natuurlijk beschermt de man zijn vrouw als iemand haar lichamelijk letsel zou willen toebrengen. Maar dit punt heeft vooral te maken met de zorg voor het levensonderhoud in de ruimste zin van het woord (voedsel, kleding, onderdak enz.).

b) emotionele bescherming

De man beschermt zijn vrouw voor een te zware psychische druk. Die druk kan bijvoorbeeld ontstaan als de man niet zijn door God gegeven plaats inneemt en er zijn vrouw alleen voor laat opdraaien om eventuele kinderen te disciplineren en op te voeden ("Ik ben zo vreselijk druk met mijn werk, dat kan ik er echt niet bij doen ...!"). Die psychische druk kan ook ontstaan, doordat de man niet adequaat reageert wanneer zich in het gezin een bijzondere situatie voordoet. Bijvoorbeeld bij ziekte van de vrouw moet de man extra bijspringen in de zorg voor het huishouden of hulp voor haar organiseren. Het kan ook zijn

dat het werk in de gemeente een te zware psychische belasting voor de vrouw is. In dat geval moet de man het initiatief nemen voor een oplossing vanuit een juiste vaststelling van zijn prioriteiten: God → vrouw → kinderen → werk → gemeente. De man moet zich ervan bewust zijn dat hij de geestelijke eindverantwoordelijkheid draagt voor het *hele* gezin en in *alle* opzichten – niet als een soort autoritaire manager die van achter zijn bureau bevelen geeft, maar vooral als een dienende leider, die zelf de handen uit de mouwen steekt.

c) geestelijke bescherming

De man draagt er zorg voor, dat zijn vrouw in de goede relatie blijft met de Heer (al is zijzelf daarvoor natuurlijk ook verantwoordelijk). Voor zowel de man als de vrouw is Christus het voorbeeld, maar de vrouw moet ook een voorbeeld kunnen zien in haar man. Dat voorbeeld is hij als zij ziet hoe zijn gebedsleven is en hoe hij bezig is met het woord van God, maar ook doordat hij zijn vrouw c.q. zijn gezin zegent en daarvoor geestelijke strijd voert. Het gaat er dus vooral om dat hij laat zien dat God door zijn Woord en Geest echt werkzaam is in zijn leven. Dit blijkt helaas soms de achilleshiel van de man te zijn ...

Het is vaak de vrouw die geestelijk gezien de huwelijkskar moet trekken. Zij is meer biddend bezig dan haar man en gevoeliger voor Gods Geest. Als er tussen de man en zijn vrouw onenigheid is over iets, is zij het vaak die een eerste stap zet in de richting van verzoening. Een man vindt het doorgaans moeilijk om zich te vernederen, om de minste te zijn. Maar bedenk wel: Jezus vernederde zich onder de schuld van onze zonden “toen wij nog zondaars waren” (Romeinen 5:8). En hij deed dat niet berekenend, zoals wij al gauw geneigd zijn te doen: “Nu ik me heb vernederd, moet u het ook doen!” Een man is geneigd te denken: “Als ik zeg dat ik er naast zit, verspeel ik mijn gezag!” Maar: het gezag van de man is niet *zijn* gezag. Hij is door God met gezag bekleed. Een man die zich dit achteraf realiseert kan bidden: “Heer, wat moet er veranderen in mijn leven, zodat *uw gezag* daarin weer zichtbaar wordt en u mij opnieuw kunt gebruiken voor het bereiken van uw doel in mijn huwelijk (of gezin)?” Het is goed mogelijk, dat het ontbreken van onderdanigheid bij de vrouw veroorzaakt wordt door de man die zelf niet onderdanig is aan Christus.

Hoe belangrijk de houding van de man ten opzichte van zijn vrouw is, blijkt onder meer uit 1 Petrus 3:7 “U, mannen, moet verstandig omgaan met uw vrouw, die brozer is dan u. Behandel haar met respect, want zij deelt samen met u in de genade van het nieuwe leven. Dan staat niets uw gebeden in de weg.” Er kan zich een situatie voordoen, waarbij de vrouw heel erg door haar man is gekwetst. Misschien kan of mag zij er niet met anderen over praten ... Maar de Heer weet ervan. Inmiddels heeft de man in zo'n situatie een veel groter probleem: er is iets tussen hem en God gekomen waardoor zijn gebeden worden belemmerd.

De man als priester, profeet en koning van zijn gezin

De Heer Jezus Christus heeft in zijn relatie met de gemeente drie belangrijke bedieningen. Parallel daaraan heeft God de christenman/vader in zijn gezin eveneens de taken van priester, profeet en koning gegeven.

Als priester is de man/vader geroepen om voor Gods troon te komen om te bidden voor de noden van zijn gezin, voor hen in de bres te staan, te vragen om Gods bescherming en om een

zegen voor hen af te smeken en die over hen uit te spreken (waarom niet onder handoplegging?). De aardse vader toont hiermee zijn *geloof*, zijn vertrouwen in de hemelse Vader. De vergelijking kan gemaakt worden met de vaders van het volk Israël, die in overeenstemming met Gods bevel elk jaar opnieuw het paaslam slachtten en het bloed aanbrachten op de deurposten van hun huis (Exodus 12). Dit was een daad van gehoorzaamheid waardoor zij Gods bescherming voor hun hele gezin verkregen. Hoe belangrijk *geloof* is, blijkt onder meer uit de dramatische geschiedenis uit Marcus 9:20-27, waar een vader met een door een boze geest bezeten zoon bij de Heer komt. Deze vader zoekt hulp en zegt op een gegeven moment tegen Jezus: "... als u iets kunt doen, heb dan medelijden met ons en help ons." Maar de Heer legt in feite de verantwoordelijkheid voor het kind terug bij de vader als hij zegt: "Of ik iets kan doen? Alles is mogelijk voor wie gelooft." Bij de bevrijding van het kind speelde ook het geloof van de vader een rol. "Ik geloof! Kom mijn ongelof te hulp." Een vader heeft het recht én de verantwoordelijkheid om te geloven voor zijn kinderen.

Een christenman/vader behoort ook een *profeet* te zijn in zijn gezin, iemand die daar spreekt (en handelt) namens God. Hij vertegenwoordigt daar God *per definitie*; hij kan die roeping op geen enkele manier ongedaan maken. Hij kan alleen God goed of slecht vertegenwoordigen. Het beeld dat een kind zich vormt van God als Vader komt in eerste instantie voort uit wat het ziet van zijn/haar aardse vader. Door naar hem te kijken kan een kind geleidelijk ook een reëel beeld krijgen van God als Vader. Een vader is dus een belangrijk rolmodel voor zijn kind. Christenen die pastoraal werk doen, zullen regelmatig met medechristenen te maken krijgen die God als Vader eigenlijk niet (willen) kennen – ze communiceren alleen met de Heer Jezus. De oorzaak ligt vaak in een beschadigd vaderbeeld, ontstaan in hun jonge jaren. Wat een verantwoordelijkheid voor vaders!

De derde bediening van een man/vader is die van *koning* van zijn huisgezin. Het gaat dan wel over een dienend, een zichzelf opofferend koningschap (kijk naar hoe de Heer Jezus als koning handelde). Daarover is het niet nodig nog veel te zeggen; we schreven in het voorgaande al het nodige over de man als 'hoofd van de vrouw'. Alleen nog dit: hij leidt zijn gezin namens God. In 1 Timoteüs 3:4 wordt als één van de kwalificaties voor leiderschap in de gemeente genoemd: "Hij moet zijn huisgezin goed leiden en op een waardige manier gezag over zijn kinderen uitoefenen." Er is daarom een directe relatie tussen dienend leiderschap thuis en dienend leiderschap in de gemeente. Thuis is de plaats waar in eerste instantie blijkt of een man geschikt is om verantwoordelijkheid als leider in de gemeente te dragen. Als ons geloof thuis niet werkt, dan werkt het nergens.

Met de volgende tekst sluiten we het gedeelte over de man af: "Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had." (Johannes 13:3-5). Jezus vernederde zich in het volle bewustzijn van zijn geestelijke autoriteit. Hij gaf zichzelf volkomen. Een voorbeeld ter navolging voor alle christenmannen.

VRAGEN BIJ HOOFDSTUK 2

Opmerking voor de vrouw: De navolgende vragen zijn primair bedoeld voor uw man, als echtgenoot en (mogelijk) als vader. Toch vragen wij u om deze vragen ook te beantwoorden, maar dan wel vanuit de optiek van uw man. Dus: u vult het antwoord in waarvan u denkt dat uw man het zal geven.

- 1) Wat is de maatstaf (norm) voor uw liefde voor uw vrouw? Anders gezegd: Hoe 'meet' u die liefde?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) Volgens Gods orde bent u *hoofd* van het gezin. Noem de vijf belangrijkste verantwoordelijkheden die u als gezinshoofd hebt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 3) Bent u tevreden over de wijze waarop u de in de vorige vraag genoemde verantwoordelijkheden in praktijk brengt? Zo nee: welke concrete 'verbeterpunten' kunt u noemen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

- 4) Christus houdt de gemeente in stand, behoudt haar en redt haar. Hoe doet u dat in relatie tot uw vrouw?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 5) Christus heeft de gemeente lief met een zelfopofferende liefde. Noem een vijftal punten waaruit uw agape-liefde voor uw vrouw blijkt.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 6) Jezus *heiligde* de gemeente. Hoe werkt u dat praktisch uit in de relatie met uw vrouw?

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

7) Jezus laat de gemeente stralen. Hoe laat u uw vrouw stralen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8) Welke eigenschappen van een potentaat herkent u bij uzelf in relatie tot uw vrouw?
Geef die punten zo concreet mogelijk aan.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9) Welke eigenschappen van een slappeling herkent u bij uzelf in relatie tot uw vrouw?
Geef die punten zo concreet mogelijk aan.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

- 10) Als u van plan bent de in de vorige twee vragen genoemde punten aan te pakken, wat moet er dan in uw leven veranderen om dat voor elkaar te krijgen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 11) Herkent u in uw functioneren als echtgenoot de zachtmoedige man zoals die in de bijbel wordt bedoeld? Zo ja, noem een vijftal punten waaruit uw zachtmoedigheid blijkt.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 12) Merkt u op wanneer uw vrouw emotionele bescherming nodig heeft en geeft u die haar dan ook? Zo ja noem enkele situaties waarin dat zichtbaar is (was).

.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

13) Beschermt u uw vrouw in geestelijk opzicht? Noem vijf concrete punten waaruit dat blijkt.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

14) Bent u de eerste die stappen zet om dingen in orde te maken als er een conflict is tussen u en uw vrouw? Zo ja, geef daarvan één voorbeeld.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 15) Is uw huwelijk toch minder geweldig dan u had verwacht toen u trouwde? Zo ja, probeer aan te geven op welke punten uw verwachtingspatroon van toen afwijkt van de werkelijkheid van nu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 16) Heeft dit hoofdstuk u nieuwe inzichten opgeleverd over uw functioneren als echtgenoot? Zo ja, welke?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 17) De bijbel spreekt over God als onze (hemelse) Vader. God wil graag dat mannen het beeld van hem zichtbaar maken. Hoe hebt u – in navolging van de Heer Jezus – invulling gegeven aan uw bediening in uw gezin als

priester:

.....

.....

.....

profeet:

.....

.....

.....

koning:

.....

.....

.....

Als uw man/vrouw de vragen eveneens persoonlijk heeft beantwoord, kunt u met hem/haar een afspraak maken om tijd apart te zetten om in alle rust alle gevonden antwoorden met elkaar te bespreken. Probeer goed te luisteren naar de ander, geef elkaar de ruimte en probeer antwoorden eventueel zodanig te herformuleren dat u en uw man/vrouw zich in het antwoord herkennen.

Hoofdstuk 3: DE VROUW ALS ECHTGENOTE

In het vorige hoofdstuk hebben we al het een en ander over de vrouw in haar relatie met haar man gezien. Haar rol wordt in Genesis 2:18 beschreven: “God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.” Haar rol is *helper* van de man. Dat is in de tijd waarin wij leven voor veel vrouwen moeilijk te aanvaarden. Is het niet juist deze ‘ondergeschikte positie’ waaraan de vrouw zich in de vorige eeuw heeft weten te ontworstelen? Moeten moeizaam bevochten verworvenheden als zelfstandigheid, onafhankelijkheid, gelijk zijn aan de man, kortom: *het geëmancipeerd zijn*, weer worden prijsgegeven? Ook christenvrouwen hebben daar soms moeite mee. “Je moet de bijbel lezen in het licht van de tijd waarin deze is geschreven”, zeggen ze. Dat de door de emancipatiebeweging gepredikte ‘vrijheid’ mogelijk een uiting is van rebellie tegen God en de door hem ingestelde orde, wordt soms verontwaardigd van de hand gewezen. De diepere achtergrond is echter deze: Satan is nog steeds bezig – net als in de dagen van Adam en Eva – om Gods werk te frustreren. Hij doet dat onder meer door Gods orde en autoriteit op aarde zoveel mogelijk te ondermijnen en te ontkrachten.

De aanwijzingen die God in zijn woord geeft, zijn voor zijn kinderen moeilijk mis te verstaan. In het gedeelte over het huwelijk in Efeziërs 5 (vers 22-33), wordt de Goddelijke orde van Genesis bevestigd: “... want een man is het hoofd van zijn vrouw,” (vers 23), en de vrouw krijgt de opdracht van God: “Vrouwen, erken het gezag van uw man ...” en dan staat er nog iets achter wat soms moeilijk te aanvaarden is: “... als dat van de Heer”. Vers 24 verduidelijkt dit laatste: “En zoals de kerk het gezag van Christus erkent, zo moeten vrouwen in ieder opzicht het gezag van hun man erkennen.” Dat *in ieder opzicht* maakt het voor vrouwen soms wel erg moeilijk. Maar kunnen we ons indenken dat de gemeente, het lichaam van Christus, in opstand zou komen tegen haar Hoofd, Christus? Precies zo heeft God het bedoeld in de relatie van de vrouw ten opzichte van haar man.

We moeten als we hier over nadenken één ding wel goed in het oog houden: de basis voor onderwerping in bijbelse zin ligt niet op de eerste plaats in een bepaalde *actie* (bepaalde handelingen, iets doen) maar in een *innerlijke houding*! Wat de Heer Jezus op aarde deed, was geen op zichzelf staande actie, maar zijn innerlijke houding werd zichtbaar: “Hier ben ik ... Ik ben gekomen, God, om uw wil te doen.” (Hebreeën 10:7). Daarop was zijn hele wezen gericht. ‘Onderwerping’ die niet voortkomt uit een innerlijke houding, een diepe bereidwilligheid om de door God gegeven plaats in te nemen, is geen *echte* onderwerping en betekent daarom niets voor God. Het is surrogaat, een imitatie van het ware. Echter: vroeg of laat komt het moment dat blijkt hoe het precies zit met die innerlijke houding. Er zal zich dan een situatie voordoen, waarin de vrouw het uit zichzelf, vanuit haar *eigen* motivatie en kracht, niet meer kan opbrengen om ‘onderworpen’ te zijn aan haar man. Dan barst de bom; alle (eigen) inspanningen blijken voor niets te zijn geweest ...

Zegen of vloek?

Een sterke, onafhankelijke en zelfverzekerde houding van de vrouw wordt in deze tijd door velen als een zegen ervaren. Maar is het dat ook? In de bijbel wordt deze ‘zegen’ eenvoudigweg ‘rebellie’ genoemd. Een bekend – hoewel wat extreem – voorbeeld uit het Oude Testa-

ment is in dit verband de vrouw van koning Achab, Izebel, een arrogante vrouw, bovendien zedeloos en ambitieus en er steeds op uit zich de autoriteit van haar man toe te eigenen (1 Kon. 16-22). Dit zijn niet de eigenschappen van een vrouw die leeft vanuit een diep, innerlijk verlangen om God in alles welgevallig te zijn. Het is de 'geest van Izebel', die nog steeds aanwezig is op aarde en die vrouwen in zijn macht probeert te krijgen. 1 Samuël 15:23a zegt: "Weerspanning is even erg als toverij, en eigenzinnigheid is even slecht als afgodendienst.", waarmee rebellie gelijkgesteld wordt aan occultisme. We krijgen begrip voor de ernst van deze zonde als we bedenken dat rebellie, het onafhankelijk willen zijn van God, ten grondslag ligt aan de val van Satan. Een christin kan pas echt zelfbewust zijn als zij volslagen zekerheid heeft over wie ze is in Christus!

Gehoorzaamheid werkt bevrijdend

We hebben in het vorige hoofdstuk gezien, dat God zowel de man als de vrouw geschapen heeft met een specifieke rol. Als we dat geloven en er naar handelen, geeft dat *echte bevrijding!* Gehoorzaamheid aan het woord van God werkt altijd bevrijdend.

Natuurlijk, er zijn voor een vrouw soms voldoende 'redelijke' tegenwerpingen voorhanden om ongehoorzaam te zijn aan Gods orde:

- "Mijn man is niet voldoende geestelijk om het gezin te leiden."
- "Mijn man heeft zijn baan, dus moet ik het geestelijke leiderschap van het gezin op me nemen."
- "Mijn man houdt niet van mij zoals Christus de gemeente heeft liefgehad, dus is het ook niet redelijk dat ik me aan hem onderwerp."

De vraag moet echter niet zijn: Wat is redelijk? Maar: Wat vraagt God van me in deze situatie? In het vorige hoofdstuk kwam al naar voren dat de onderdanigheid van de vrouw wordt gewekt door de opofferende liefde van de man, maar het allermeeest door het Woord, waaruit Gods wil op dit punt zo duidelijk blijkt.

De vrouw zou ook nog kunnen tegenwerpen, dat de beslissingen die haar man in het verleden heeft genomen in veel gevallen onjuist bleken te zijn. "En als ik nou praktisch zeker weet, dat zijn beslissingen verkeerd uitpakken, moet ik me dan toch daaraan onderwerpen en maar niets zeggen?" Nergens staat in het woord van God, dat de vrouw in haar eigen huis moet zwijgen. Integendeel: God heeft de vrouw toegerust met vele mogelijkheden, zoals wijsheid, fijngevoeligheid en nog veel meer, om die te gebruiken in haar door God gegeven rol van helper. Maar dat doet ze niet door haar man te domineren, te manipuleren en te bekritisieren ... Overigens: een christenman die niet luistert naar de adviezen van zijn vrouw handelt hoogst onverstandig! Welke minister-president luistert niet naar wat zijn belangrijkste minister te zeggen heeft en houdt daar niet ernstig rekening mee? Het is voor de vrouw goed als zij zich afvraagt vanuit welke houding zij haar man terzijde staat met raadgevingen. Gebeurt dit uit kritiek en wantrouwen ("Laat ik nu alles in het werk stellen om het zus en zo te regelen, want anders gaat het straks weer fout!") of uit een diep innerlijk verlangen om binnen Gods orde haar man te willen helpen met al haar talenten?

Hoe gaan man en vrouw om met belangrijke beslissingen die soms moeten worden genomen (verhuizen, andere werkkring, wisselen van kerkelijke gemeente, enz.)? Die komen bij voor-

keur tot stand in unanimititeit, na diepgaand overleg en na het samen zoeken naar Gods wil. Desondanks kan het gebeuren dat de man, als eindverantwoordelijke, een beslissing moet nemen waarmee zijn vrouw het eigenlijk niet eens is. Misschien komt de toewijding van zijn vrouw het meest tot uitdrukking als zij bereid is de beslissing van haar man tot haar besluit te maken en hem geen verwijt te maken als zij achteraf toch gelijk blijkt te hebben. Zo wordt in elk geval de *eenheid* (een groot goed!) tussen man en vrouw bewaard.

Belangrijke taak voor de vrouw

Een van de eerste verantwoordelijkheden van de vrouw is volgens 1 Timoteüs 5:14 “het huishouden regelen”. De gehele tekst in de Leidse Vertaling luidt: “Ik wil dat de jonge vrouwen trouwen, kinderen ter wereld brengen, de huishouding waarnemen, aan de vijand geen aanleiding geven tot kwaadspreken”. Over het moederschap spreken we later nog. Nu enkele woorden over het ‘huishouden regelen’. Dit houdt in: verantwoordelijkheid dragen voor de ‘interne organisatie’ van het gezin, zoals: inkopen van voedsel, maaltijden bereiden, schoonhouden van het huis en - misschien is dit nog wel het allerbelangrijkste - van haar huis een echt *thuis* maken voor haar man en kinderen! Wat is er behoefte aan een plaats die warmte uitstraalt en geborgenheid biedt, een plaats waarnaar man en kinderen elke keer graag terugkeren. Dit kan ze alleen doen vanuit haar intieme relatie met de Heer.

Om misverstanden te voorkomen: wat hier gezegd is over de taak van de vrouw met betrekking tot het huishouden betekent niet, dat de man daar geen rol in speelt. In veel huwelijken en gezinnen is er een taakverdeling afgesproken en dat is temeer van belang als de vrouw behalve de zorg voor het huishouden nog andere taken en verantwoordelijkheden heeft.

Het zorgdragen voor al die gezinszaken is uitstekend (denk aan Martha die bediende), maar het gaan zitten aan de voeten van de Heer (zoals Maria deed - Lucas 10:39) is voor haar een levensvoorwaarde. De liefde die de vrouw heeft voor de Heer Jezus zal doorwerken in het gehele gezin. Die liefde is bij haar zichtbaar aanwezig, maar ook herkenbaar aan de sfeer die ze in haar huis schept.

Kan naar aanleiding van wat hierboven geschreven is over de taak van de vrouw de conclusie getrokken worden, dat zij geen betaalde baan of functie in de maatschappij zou mogen vervullen? Nee, zeker niet! Wie dat denkt moet Spreuken 31:10-31 maar eens lezen, een interessante beschrijving van het leven van een vrouw. De man van die vrouw ‘vergadert met de oudsten in de poort’ (vers 23) en zij ‘regelt het werk in huis’ (vers 15), ze ‘waakt over haar huishouding’ (vers 27) maar ze doet nog veel meer: ‘handeldrijven gaat haar heel goed af’ (vers 18) en ‘als zij haar zinnen op een akker zet, koopt ze hem, van wat ze heeft verdiend, plant ze een wijngaard.’ (vers 16). Een mooi bijbelgedeelte voor een man die zijn vrouw vooral in de keuken wil zien ... Waar het om gaat is dat de vrouw functioneert binnen Gods plan voor haar leven. Verwaarlozing van haar man (nauwelijks nog tijd voor elkaar hebben door alle activiteiten – “O ja, had ik je verteld dat ik vanavond weg ben en laat thuis kom?”), kinderen (veel te vaak in de crèche of “... de sleutel ligt onder de deurmat”) en haar huishouding (“Gelukkig zijn er kant-en-klaar maaltijden”) maakt geen deel uit van Gods plan.

Het kan ook voorkomen, dat de vrouw (bijvoorbeeld als de kinderen definitief de deur uit zijn) te weinig voldoening meer vindt in het verzorgen van het huishouden en met vragen zit als: “Wat is nu het doel van mijn leven? Moet ik op deze manier mijn dagen slijten?” Dit soort ge-

dachten kunnen uiteindelijk leiden tot depressiviteit. Het behoort zeker tot de beschermende taak van de man om hierop attent te zijn en om in die situatie samen met zijn vrouw te zoeken naar Gods wil, zodat zijn vrouw weer vrede in haar leven zal ervaren en vervulling.

Om dit gedeelte af te sluiten: God heeft het huwelijk bedoeld als een liefdesrelatie tussen twee mensen – om niet alleen te zijn en elkaar te helpen. Hun *thuis* is bedoeld als de plaats waar de *agape-liefde* ten volle tot zijn recht komt.

VRAGEN BIJ HOOFDSTUK 3

Opmerking bedoeld voor de man: De navolgende vragen zijn primair bedoeld voor uw vrouw, als echtgenote en (mogelijk) als moeder. Toch vragen wij u om deze vragen ook te beantwoorden, maar dan wel vanuit de optiek van uw vrouw. Dus: u vult het antwoord in waarvan u denkt dat uw vrouw het zal geven.

- 1) Vindt u het moeilijk om gelijkwaardig maar tegelijkertijd ook ondergeschikt te zijn aan uw man, het gezag van uw man te aanvaarden? Beschrijf waarom u dat al dan niet vindt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) Ervaart u voldoening, vervulling en dus volkomen vrede in uw taak als hulp van uw man of zijn er meer en/of andere verlangens? Beschrijf hoe u dit innerlijk beleeft.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 3) Herkent u uzelf in wat in dit hoofdstuk over de echtgenote is geschreven? Beschrijf op welke punten dat wel en op welke punten dat niet het geval is.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 4) Bent u tevreden over de wijze waarop u de in dit hoofdstuk genoemde verantwoordelijkheden van de vrouw in praktijk brengt? Zo nee: welke concrete 'verbeterpunten' kunt u noemen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 5) Ervaart u dat uw man een zelfopofferende (agape) liefde voor u heeft en dat hij u bevestigt in uw rol als echtgenote? Zo ja, geef daarvan twee duidelijke voorbeelden.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 6) Waarin ervaart u emotionele en geestelijke bescherming van uw man? Geef van elk een voorbeeld.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 7) Noem de drie belangrijkste punten die u graag anders zou zien in de relatie met uw man.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 8) Is uw huwelijk toch minder geweldig dan u had verwacht toen u trouwde? Zo ja, probeer aan te geven op welke punten uw verwachtingspatroon van toen afwijkt van de werkelijkheid van nu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 9) Bent u (meestal) de eerste die stappen zet om dingen in orde te maken als er een conflict is tussen u en uw man? Zo ja, geef daarvan een voorbeeld.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 10) Heeft dit hoofdstuk u nieuwe inzichten opgeleverd over uw functioneren als echtgenote? Zo ja, welke?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als uw man/vrouw de vragen eveneens persoonlijk heeft beantwoord, kunt u met hem/haar een afspraak maken om tijd apart te zetten om in alle rust alle gevonden antwoorden met elkaar te bespreken. Probeer goed te luisteren naar de ander, geef elkaar de ruimte en probeer antwoorden eventueel zodanig te herformuleren dat u en uw man/vrouw zich in het antwoord herkennen.

Hoofdstuk 4: MAN EN VROUW, ALS ECHTPAAR

In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Huwelijk, een nieuwe situatie
- Communicatie tussen huwelijkspartners
- Eenheid tussen man en vrouw
- Financiën in het huishouden

Maar eerst nog dit: We hebben al enkele malen gelezen dat de relatie tussen de man en zijn vrouw in het huwelijk vergeleken wordt met de relatie tussen Christus en de gemeente. Openbaringen 2:4 zegt iets over de relatie tussen Christus en de gemeente in Efeze: “Maar dit heb ik tegen u: u hebt de liefde van weleer opgegeven.” Voor een huwelijksrelatie kunnen we hieruit afleiden, dat het een sprankelend frisse relatie moet blijven! Zo’n relatie mag nooit degenereren tot: man/broodwinner en vrouw/huishoudster. Van degeneratie is ook sprake als het in het huwelijk in hoofdzaak om de beleving van de seksuele relatie gaat. Wat moet het dan zijn? Een *huwelijksgemeenschap*! Dat wil zeggen: in velerlei opzichten steeds meer één worden met elkaar. Steeds meer en dieper uw leven ‘delen’ met de ander; uw leven investeren in de ander.

Huwelijk, een nieuwe situatie

Eén van de aspecten van het huwelijk is, dat er al bij de start *afspraken* zijn gemaakt tussen de partners (wederzijdse beloften), die voortkomen uit hun liefde voor elkaar. In dit opzicht is het huwelijk een verbintenis, die de vrijheid van handelen van de partners beperkt. We kunnen het vergelijken met onze bekering: voor onze bekering konden we gewoon onze gang gaan ... maar onze beslissing voor en onze overgave aan de Heer Jezus lieten een totaal *nieuwe situatie* ontstaan. Als het goed is, gedragen we ons sindsdien op een manier die in overeenstemming is met onze wedergeboorte. Hetzelfde geldt voor de man en de vrouw in een huwelijksrelatie: dit is een nieuwe situatie, waarin er een ander is met wie rekening moet worden gehouden. Vroeger konden we doen en laten wat we wilden; er was niemand – buiten God – aan wie we verantwoording zouden moeten afleggen of uitleg zouden moeten geven over wat we deden. Voordat we getrouwd waren, konden we de deur achter ons dichttrekken en onze favoriete sport gaan beoefenen. Nu kan dat niet meer. Het is belangrijk dit te onderkennen. Helaas gedragen christenmannen (vaker dan christenvrouwen) zich soms alsof er niets is veranderd na de huwelijksvoltrekking. Dat kan tot rampzalige gevolgen leiden voor de relatie met hun partner, net zoals dat het geval is voor onze relatie met God bij voortzetting van ons oude leven na onze wedergeboorte.

Communicatie tussen huwelijkspartners

Een goede, open communicatie tussen de man en zijn vrouw is van het grootste belang. Daarin zijn vooral ook *woorden* van belang! Er zijn mensen die beweren, dat voor echte liefde geen woorden nodig zijn. Maar een huwelijk waarin weinig of niets wordt gezegd, zal spoedig versralen en tenslotte sterven ... Daarom moeten de huwelijkspartners tijd nemen voor elkaar, naar elkaar luisteren en vooral hun harten voor elkaar openen.

De huwelijksrelatie biedt een unieke mogelijkheid om wat diep in ons hart leeft met de ander te delen. De Heer Jezus wilde Petrus *horen zeggen* dat hij echt van hem hield: “Simon, zoon van Johannes, heb je me lief?” Wist de Heer dat dan niet? Voelde hij dat dan niet aan? Maar de Heer hoorde Petrus zo graag zeggen: “Ja, Heer, u weet dat ik van u houd.” (Johannes 21:16).

Een man is soms – als zijn vrouw hem vraagt of hij nog van haar houdt – geneigd om te zeggen: “Zeur toch niet! Je weet toch dat ik van je houd!” en hij gaat door met het lezen van de krant ... Waar het om gaat is dit: liefde moet blijken, moet tot uitdrukking komen in ons spreken en in ons doen en laten. De liefde van de Heer Jezus kwam heel praktisch tot uitdrukking (denk aan de voetwassing en het lijden en sterven van de Heer aan het kruis van Golgotha).

Voor we de vraag stellen: “Hoe is het gesteld met de communicatie tussen u en uw vrouw/man?”, moeten we eigenlijk een andere vraag stellen: “Hoe is het gesteld met uw communicatie met God?” Die is van groot belang, want als het daar slecht mee gesteld is, zal ook het contact met uw vrouw/man nooit optimaal kunnen zijn. Misschien hebben sommige mannen en vrouwen ook tegenover de Heer een houding van “U weet toch dat ik van u houd? Dat hoef ik toch niet steeds te zeggen en te laten zien?”

Ter afsluiting een uit het leven gegrepen voorbeeld van het ontbreken van *communicatie* en de gevolgen daarvan. Een aantal jaren geleden ontving ik een brief van een al bejaarde moeder, die mij schreef over haar zoon. Hij was een 40-er, getrouwd, twee kinderen van rond de 20 jaar, gerespecteerd kerkenraadslid met een topfunctie in de maatschappij. Ik kende het gezin goed en ze zijn me heel lief. Ik citeer uit de brief (de namen zijn gefingeerd):

“Sinds enkele weken woont Wim op kamers in S. en hij is van plan een scheiding aan te vragen. Volgens hem is hij de liefde voor Maria kwijt en kan hij niet langer thuis blijven. De toestand thuis zal ik u maar niet beschrijven. In- en in-triest! Hij prijst Maria in alle talen en zegt dat hij gefaald heeft. Maria heeft een beroerd jaar achter de rug. Dat begon toen ze in februari merkte dat Wim en de vrouw van een vriend in H. verliefd op elkaar werden. Ze doorzag die vrouw meteen en heeft Wim meermalen gewaarschuwd, maar 't was gewoon 'niets'. Maar 't werd wel wat en 't zal er nu op uitlopen, dat die twee samen verder willen gaan. Zij 'begrijpen elkaar zo goed'. Het bekende smoesje! Zij heeft een fijne, ontwikkelde man met een heel goede baan en twee kinderen, tieners nog. Twee gezinnen kapot dus ... Zondagavond stopte Wim bij Maria een brief in de bus, met de vraag akkoord te gaan met een spoedige scheiding. Hij meent dat dit Gods weg is ... Ik geloof dat de grote fout geweest is, dat hij problemen die er waren nooit uitpraatte. Maria had er geen erg in en hij potte maar op. Daarom is Maria nu totaal verbijsterd en zegt terecht: 'Waarom heeft hij er nooit ronduit over gepraat?' Overal wordt hij bijgehaald waar moeilijkheden zijn en in het eigen gezin is hij machteloos. De waaroms zullen blijven. Hij kan de dagen vullen met overmatig hard werken, maar Maria zit tussen de vier muren ...”

In Nehemia 4 gaat het over de herbouw van de muur rond Jeruzalem. Uit die geschiedenis blijkt onder meer dat Satan niet blij is met herstel en herbouw; hij zal er alles aan doen om dat te voorkomen. Veel mannen en vrouwen laten het ten aanzien van het herstel van hun huwelijk en gezin afweten, de strijd is te zwaar, het kost teveel. Maar het kan anders! Met Gods hulp is herstel mogelijk. Dat geldt voor elke muf geworden huwelijksrelatie, voor elke geblokkeerde communicatie, niets is voor God onmogelijk! Laten we ons de vraag stellen: “Ben ik iemand die – zo nodig – bereid is de muur van onze huwelijks-/gezinsstad te herbouwen?”

In Nehemia 3:38 staat: “Zo bouwden wij de muur weer op. De hele muur werd voltooid tot op halve hoogte, het hele volk was vastbesloten door te gaan.” En Nehemia 6:16 laat zien dat na veel werken en zware tegenstand de muur volkomen werd hersteld met dit gevolg: “Toen de volken rondom ons, onze vijanden, dat hoorden, werden ze bang en voelden ze zich klein, omdat ze beseften dat dit werk door onze God tot stand was gebracht.” En daar gaat het uiteindelijk om: dat God de eer krijgt die hem toekomt, ook als het gaat om herstel van onze huwelijksrelatie.

Eenheid tussen man en vrouw

Geen enkel huwelijk blijft in goede conditie als er onderlinge verdeeldheid heerst. Het huwelijk is een exclusieve eenheid. Als daar ‘iets’ tussen komt, moet dat opgeruimd worden (net als in onze relatie met God). Dat ‘iets’ kan zijn: een persoon, een ding, een mening of wat dan ook. Zo komt het voor, dat ouders of schoonouders als een soort ‘derde huwelijkspartij’ fungeren. Dat leidt er dan toe dat in veel zaken met hen rekening moet worden gehouden. De vrouw/man vraagt zich dan bijvoorbeeld bij haar/zijn keuzes af: “Wat zou mijn moeder hiervan vinden ...?” (dit kan wijzen op een negatieve binding met de moeder) in plaats van: “Wat vindt mijn man/vrouw hiervan?” De bijbel zegt echter: “Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw, en die twee zullen één lichaam zijn.” (Efeziërs 5:31).

Seksualiteit

Dat *één lichaam* (NBG: *één vlees*) heeft niet op de eerste plaats betrekking op de seksuele relatie. *Eén lichaam* doelt vooral op een *totale* eenheid tussen man en vrouw (*echad*). Het seksuele aspect is daarbij zeker van belang. Helaas krijgen miljoenen mensen bijna dagelijks, onder meer via televisie, films en bladen, een totaal verkeerd beeld voorgeschoteld van seksualiteit in de relatie man/vrouw. Die negatieve voorstelling zullen we in dit hoofdstuk laten rusten. Voor ons is van belang dat we ons realiseren dat het man/vrouw-concept is geboren in het hart van God: “God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen.” (Genesis 1:27). Samen lijken ze op God!

De geslachtsgemeenschap is, binnen de begrenzing van wat God daarmee heeft bedoeld, een prachtige gave, een kostbaar geschenk, waarmee het wonder van de voortplanting mogelijk werd. “Hij [God] zegende hen en zei tegen hen: Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag ...” (Genesis 1:28a).

In 1 Korintiërs 7:3-5 vinden we informatie over de gevaren die de seksuele relatie bedreigen. Het is opvallend dat de bijbel zo nuchter over seksualiteit spreekt. Het is dan ook maar één aspect van de eenheid, die binnen de huwelijksrelatie is bedoeld. Hebreëen 13:4 bijvoorbeeld gebruikt heel nuchtere taal: “Houd het huwelijk in ere, in alle omstandigheden, en houd het echtelijk bed zuiver, want overspeligen en echtbrekers zal God veroordelen.” Het huwelijk is niet bedoeld als een rechtvaardiging voor het botvieren van wilde seksuele lusten, die per definitie vol egoïsme zijn. Veel problemen op het gebied van seksualiteit ontstaan door ongedisciplineerd gedrag. Ook hier is de norm: de relatie van Christus met de gemeente. Het is onmogelijk een heilig leven te leiden en tegelijkertijd vol te houden, dat ‘alles mag en alles kan’. La-

ten we ons realiseren dat op seksueel gebied grote zorgvuldigheid en veel zelfbeheersing nodig is.

Financiën in het huishouden

De gezinsfinanciën geven nogal eens aanleiding tot problemen tussen echtgenoten. Dat is niet verwonderlijk als we bedenken dat we als christenen leven in een materialistische samenleving. Op allerlei manieren wordt er een beroep gedaan op het egoïsme, een aspect van onze *oude* natuur (die weliswaar leeft, maar die we als dood moeten beschouwen). Er worden zoveel begeerlijke zaken aangeboden en onze middelen zijn nu eenmaal beperkt. Een aantal zaken *moeten* we kopen (voedsel, kleding enz.) maar we *willen* graag meer. Vaak kan dat niet en het onvermijdelijke gevolg is voor velen: stress, spanningen. Mogelijk vraagt de vrouw zich af: “Waarom verdient mijn man niet méér?”, of denkt de man: “Waarom moet ik leven van een lage uitkering en hebben anderen zoveel meer te besteden?” of hij zegt tegen zijn vrouw: “Waarom ga jij niet drie dagen per week werken, dan kunnen we die caravan wél gefinancierd krijgen.” Soms draait het in relaties teveel om geld en bezit (soms zelfs met de bedoeling om anderen jaloers te maken). In een christelijk gezin is er voor een dergelijke houding geen enkel excuus te bedenken. Twee bijbelteksten om over na te denken:

- 1 Timoteüs 6:6 “Maar voor wie tevreden is met wat hij heeft, is het geloof grote winst.”
- Hebreëen 13:14 “Onze stad is immers niet blijvend, wij kijken juist verlangend uit naar de stad die komt.”

Veel christenen zijn helaas niet tevreden en leven en handelen alsof het hier op aarde om een ‘blijvende stad’ gaat. Een nuchter advies is: ga nooit financiële verplichtingen aan, die u niet of nauwelijks kunt dragen of die het u onmogelijk maken om andere, door God gegeven plichten na te komen. De eindverantwoordelijkheid voor het financiële beheer van het gezin ligt zonder twijfel bij de man. Helaas distantieëren veel mannen zich van die eindverantwoordelijkheid, met alle gevolgen van dien ...

VRAGEN BIJ HOOFDSTUK 4

De navolgende vragen zijn soms specifiek bedoeld voor de man en soms specifiek voor de vrouw. Toch vragen wij aan u beiden om alle vragen te beantwoorden. Als een vraag specifiek bedoeld is voor uw partner, vul die vraag dan toch in, maar wel vanuit de optiek van uw partner. Dus: u vult in dat geval het antwoord in waarvan u denkt dat uw partner het zal geven.

- 1) In dit hoofdstuk kwam naar voren dat 'huwelijk' een nieuwe situatie met nieuwe verantwoordelijkheden betekent, waarin zowel de man als de vrouw in veel opzichten niet meer hun 'oude leven' kunnen voortzetten. Herkent u gebieden in uw leven waarin u dat nog niet volledig hebt geaccepteerd en toepast? Zo ja, welke zijn dat?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) We zagen in dit hoofdstuk dat het belangrijk is dat huwelijkspartners tijd nemen voor elkaar om te bespreken wat hen bezighoudt en vooral om hun hart met elkaar te delen.

- a) Zet u daarvoor voldoende tijd apart met uw man/vrouw? JA / NEE
- b) Is dat voor u een van de belangrijkste gebeurtenissen van de dag? JA / NEE
- c) Neemt u dan ook de tijd om samen met uw man/vrouw te bidden? JA / NEE
- d) Vertelt u tegen uw partner dat u iets dwars zit? JA / NEE
- e) Denkt u dat uw man/vrouw het met deze antwoorden eens is? JA / NEE
- f) Wat zou u willen veranderen in de tijd die u met uw man doorbrengt?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) Een goede communicatie is een essentiële voorwaarde voor de instandhouding van een huwelijksrelatie naar Gods bedoeling. Toch lukt dat niet altijd even goed.

- a) Bent u te tevreden over de *manier waarop* u met uw partner communiceert? JA / NEE
- b) Denkt u dat uw partner daarmee tevreden is? JA / NEE
- c) Hebt u regelmatig vervelende woordenwisselingen met uw partner? JA / NEE
- d) Leiden conflicten soms tot een tijdelijke 'communicatiestop'? JA / NEE
- e) Hebt u het idee dat u goed naar hem/haar luistert? JA / NEE
- f) Vindt u het soms moeilijk om uw partner te begrijpen? JA / NEE
- g) Wat zou u graag veranderd zien in de manier waarop u en uw partner met elkaar communiceren?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) God heeft het huwelijk bedoeld als een exclusieve eenheid tussen een man en een vrouw.

- a) Vormt u met uw man/vrouw een echte, exclusieve eenheid? JA / NEE
- b) Denkt u dat uw man/vrouw het met uw antwoord eens is? JA / NEE
- c) Welke dingen kunt u bedenken waardoor de *echad* (volledige eenheid) tussen u en uw vrouw verder zal groeien?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) Ook het seksuele aspect maakt deel uit van de *echad* tussen man en vrouw.

- a) Is het zoeken naar eigen seksuele bevrediging voor u belangrijk? JA / NEE
- b) Is de beleving van het seksuele contact met uw partner bespreekbaar? JA / NEE
- c) Verlangt u naar verbetering van de seksuele relatie met uw man/vrouw? Zo ja, omschrijf uw verlangden.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6) Financiën en financiële beheer zijn ook belangrijke punten binnen een huwelijksrelatie.

- a) Wie draagt in de praktijk de verantwoordelijkheid voor de financiën? .....
- b) Is de onder a) bedoelde situatie voor u bevredigend? JA / NEE
- c) Treedt de man op dit gebied voldoende op in zijn beschermende rol? JA / NEE
- d) Ligt er op dit gebied een te zware verantwoordelijkheid op de vrouw? JA / NEE
- e) Zijn uw financiële verplichtingen hoger dan verantwoord is? JA / NEE
- f) Is er regelmatig overleg tussen man en vrouw over dit onderwerp? JA / NEE
- g) Bent u tevreden met de financiële gang van zaken in het gezin? JA / NEE
- h) Wat zou u graag anders zien op het gebied van financiën en het beheer daarvan?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als uw man/vrouw de vragen eveneens persoonlijk heeft beantwoord, kunt u met hem/haar een afspraak maken om tijd apart te zetten om in alle rust alle gevonden antwoorden met elkaar te bespreken. Probeer goed te luisteren naar de ander, geef elkaar de ruimte en probeer antwoorden eventueel zodanig te herformuleren dat u en uw man/vrouw zich in het antwoord herkennen.

Hoofdstuk 5: MAN EN VROUW, ALS OUDERS

Vroeger gebeurde het nogal eens, dat de ambtenaar van de burgerlijke stand in zijn toespraak voorafgaande aan de huwelijksvoltrekking, het jonge paar met vriendelijke woorden waarschuwde om niet al te lichtvaardig in het huwelijksbootje te stappen. Een terechte, maar enigszins late waarschuwing. Veel jongelui die in het huwelijk treden, overzien immers van te voren niet de onvermijdelijk opdoemende nieuwe verantwoordelijkheden. Die kunnen zich echter al vrij kort na de huwelijksvoltrekking aandienen, bijvoorbeeld als er een kleintje op komst blijkt te zijn. Het ouderschap kondigt zich aan: een nieuwe dimensie in de huwelijksrelatie!

Vaderschap

Ik weet niet hoe u tegen uw vader aankijkt of wat u zich van uw vader herinnert. Hoewel mijn vader overleed toen ik pas 12 jaar was, heb ik een heel goede herinnering aan hem. Vader is in mijn herinnering de verpersoonlijking van bescherming, iemand die voor je zorgt, iemand op wie je kunt vertrouwen. Ik beseft heel goed, dat er velen zijn die een heel andere herinnering hebben aan hun vader. Vader die schold, sloeg, dronk, het gezin tiranniseerde, misschien vader die 'alles goed vond' als hij maar geen last van je had ... Velen hebben een misvormd, beschadigd vaderbeeld. In het voorgaande heb ik een stukje opgenomen uit een brief van een bejaarde moeder. Haar zoon, vader van twee kinderen, ging er na zo'n 20 jaar vaderschap ineens met een ander vandoor. Zij schreef mij over de ruim 20-jarige zoon van deze vader: "Met Karel heb ik goede gesprekken. Een zware slag als je 't vertrouwen in je vader verliezen moet ... Karel zei tegen mij: 'En hoe kan ik God nu Vader noemen?' Ja, de naam 'vader' heeft voor hem een bittere bijmaak gekregen ..." Einde citaat. Een geschokt vertrouwen in hun vader (of moeder) heeft op de levens van kinderen een niet te onderschatten negatief effect, dat vaak nog gevolgen heeft op volwassen leeftijd.

Succesvol vaderschap

Ik las ergens: "Succes hebben in Gods ogen wordt door hem gemeten met een andere maatstaf dan de onze." Dat is een grote waarheid. Je kunt in de wereld als man heel succesvol zijn in zaken, in bedrijf of beroep, of in een bediening als voorganger of oudste of wat dan ook. Je kunt gerespecteerd worden door velen ... en toch in de ogen van God mislukken. Daarom is het van groot belang om een diep verlangen te hebben om succesvol, geslaagd te zijn in Gods ogen! Tegen deze achtergrond moet u eens nadenken over het vaderschap. In 1 Johannes 2:13 (vertaling NBG) schrijft Johannes "Ik schrijf u vaders ..." Laat mij iets recht op de man af tot vaders mogen zeggen: "Al zou u slagen op elk ander gebied van uw leven, maar u zou falen als vader, dan bent u in Gods ogen ernstig tekortgeschoten!"

In Efeziërs 6:4 staat: "Vaders, maak uw kinderen niet verbitterd, maar vorm en vermaan hen bij het opvoeden zoals de Heer dat wil." In Kolossenzen 3:21 herhaalt Paulus deze waarschuwing: "Vaders, vit niet op uw kinderen, want dat maakt ze moedeloos." Kinderen kunnen verbitterd en moedeloos worden door bijvoorbeeld onbillijkheid, te grote strengheid en/of overdreven negatieve kritiek.

Moeder speelt een belangrijke rol, maar vader is de eerstverantwoordelijke. In het licht van de bijbel heeft hij met betrekking tot zijn kinderen op de gebieden communicatie en onderwijs een zware verantwoordelijkheid.

Als het communicatiekanaal tussen de vader en zijn kind(eren) 'verstopt' is, zal de vader zijn onderwijzende taak niet goed kunnen uitvoeren. Het is niet genoeg om alleen maar aanwijzingen te geven; het kind moet ook bereidwillig zijn die te ontvangen. Om die wederzijdse communicatie in stand te houden, moet de vader attent zijn ten aanzien van twee zaken in de houding van het kind die belemmerend kunnen werken: *rebellie* aan de ene kant en *moedeloosheid* (ontmoediging) aan de andere kant. Daarom moet een vader ruimschoots tijd en aandacht besteden aan elk kind afzonderlijk. Hij moet 'afdalen' naar het niveau van het kind en het laten merken dat hij echte belangstelling voor het kind heeft. Het is zo belangrijk dat een vader met zijn kind speelt of met hem/haar iets onderneemt. Hij moet elk kind als een *individuele persoonlijkheid* zien en benaderen. Geen twee kinderen zijn gelijk (een mens is geen eenheidsworst). Een bepaalde methode om de orde te handhaven, discipline te brengen, zal voor het ene kind uitstekend zijn en voor het andere kind juist averechts werken, ja zelfs de rebellie bevorderen. Heel veel rebellieproblematiek bij volwassenen is terug te voeren tot de jonge jaren, waarin ze geprikkeld en verbitterd werden door het gedrag van hun vader, die bijvoorbeeld vaak boos, zelfs woedend was en zijn kind onrechtvaardig behandelde.

Wat in het bovenstaande gezegd is over de vader, geldt vanzelfsprekend ook voor de moeder in haar rol als helpster van haar man.

Onderwijs

Vaderschap houdt veel meer in dan een kind verwekken. Het betekent ook meer, dan voldoende inkomen binnenbrengen voor het levensonderhoud van het gezin. Wat dit laatste betreft, stellen veel vaders verkeerde prioriteiten. "Maar naarmate mijn gezin groeit, moet ik toch ook zorgen dat ik carrière maak en mijn inkomen laat groeien!" Zoals eerder gezegd: de eerste taak voor een vader is: een *christelijk* gezin bouwen! Zijn baan is alleen belangrijk in zoverre daarmee de hogere roeping wordt gediend. Helaas is zijn baan te vaak een doel op zichzelf, waarin hij diepe bevrediging, voldoening en bevestiging (van zijn ego) vindt. Sommige mannen gebruiken hun baan ook als een mogelijkheid om hun verantwoordelijkheden als hoofd van het gezin en als vader te ontvluchten. De vrouw is dan niet meer dan iemand die zijn carrière mede mogelijk maakt en waarvoor hij dan de gepaste dankbaarheid tentoonspreidt. Maar is dat echt de bedoeling van God?

Een van de belangrijkste verantwoordelijkheden van een vader is: zijn kinderen bijbels onderwijs te geven. Dat is een opdracht die hij niet kan delegeren aan de onderwijzers op school, of aan de kinder- of tienerleiding in de gemeente of zelfs aan zijn vrouw: vader is daarvoor verantwoordelijk en zijn vrouw helpt hem daarbij. Hij moet Deuteronomium 11:18-19 in praktijk brengen: "Houd mijn woorden dus in gedachten, maak ze u eigen, draag ze als een teken om uw arm en als een band op uw voorhoofd. Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat." Kortom: uw hele leven moet *daarvan* doortrokken zijn. God vindt het belangrijk dat u ook op *dit* punt succesvol bent. In Deuteronomium 11:26 wordt duidelijk dat het al dan niet leven volgens de normen die God in de bijbel heeft onderwezen, leidt tot zegen of vloek.

In de praktijk betekent ‘bijbels onderwijs geven’ onder meer:

- vertellen uit het woord van God;
- tijd nemen voor uitleg (bijvoorbeeld met behulp van leesgidsen);
- tijd nemen om samen met uw kind te bidden;
- uw kind leren wat ‘stille tijd’ is;
- samen met uw kind God eren en prijzen.

Hoe goed u hiermee ook doet, het gaat er vooral om dat u het uw kinderen *voorleeft* in alles wat u doet, elke dag opnieuw! In de gewone dingen van de dag blijkt het beste of wat u met de mond belijdt ook werkelijkheid is in uw leven. Kinderen doorzien dit meestal heel goed.

Moederschap

Nadat ik eens in de gemeente had gesproken over vaderschap, zei een zuster na afloop: “Je zegt eigenlijk wat te weinig over de vrouw; ik mis directe aanwijzingen.” Ik heb geantwoord dat ze moest bedenken dat bij alles wat over de man gezegd wordt, de vrouw daarin zijn *helpster* is. Een moeder geeft óók onderwijs aan haar kinderen; ook zij kan in en door haar leven laten zien wie God is. Waarom zou zij als ‘priesteres’ de kinderen niet zegenen (God had aanvankelijk het *hele* volk Israël bedoeld om als priesters en priestersessen te fungeren – Exodus 19:6). Als de vader niet thuis is, functioneert de moeder als hoofd van het gezin en dit moet gezien worden als een afgeleide bediening. Een voorbeeld ter verduidelijking: als de premier van een land met vakantie is, spreekt en handelt de vice-premier met de autoriteit van de premier.

De taak of bediening van het moederschap wordt soms erg onderschat. Wat moeder doet in het gezin en met de kinderen valt misschien wat minder op dan wat haar man doet. Haar man staat – zo lijkt het althans soms – veel meer midden in het leven. Zijn leven lijkt ook veel interessanter te zijn, er zit veel meer uitdaging in. Vanuit die gedachtegang is het begrijpelijk dat er in de vorige eeuw een soort bevrijdingsbeweging voor de vrouw is ontstaan. Maar wat zit hier een onbijbelse manier van denken achter! Het moederschap wordt door veel vrouwen als een bijzondere roeping ervaren. Nieuw leven dragen en ter wereld brengen is voor hen een nooit te vergeten ervaring. Het is triest te moeten vaststellen dat er vrouwen zijn die de consequenties van deze geweldige roeping terzijde schuiven om *onafhankelijk* te zijn. (Maar: is een werkende vrouw werkelijk zo onafhankelijk?). De carrière, geld verdienen, midden in de wereld staan is dan belangrijker dan het moederschap. Kinderen vormen daarbij soms een belemmering. Daarom leven we in een tijd van crèches, waardoor moeders in staat zijn hun eigen leven te leiden. Een christenmoeder zou ook in dit opzicht *geheel anders* dienen te zijn. Ze moet er voor waken dat op geen enkele wijze afbreuk wordt gedaan aan haar primaire taak. De bijbel roept ons juist op om niet langer ons *eigen* leven te leiden: “... ikzelf leef niet meer, maar Christus leeft in mij.” (Galaten 2:20a). Paulus zegt in 1 Korintiërs 4:15a: “Hoeveel opvoeders in het geloof in Christus u ook zult hebben, u hebt maar één vader.” Zo is het: u kunt maar één echte vader hebben. Maar met een kleine variant zou u ook kunnen zeggen: “Want al zou u duizend vrouwen hebben die u opvoeden, toch heb u maar één echte moeder!” Wat een zegen: moeders met visie op de glorieuze roeping van het moederschap, moeders die bereid zijn zichzelf te geven in liefde voor hun gezin. Het lijkt tegenstrijdig, maar pas als u bereid bent uw *eigen leven* op te geven voor uw gezin, zult u in staat zijn in de kracht van de Heer uw taak tot een vreugdevolle en complete vervulling te brengen.

Gezin met kinderen

*“Kinderen zijn een geschenk van de HEER,
de vrucht van de schoot is een beloning van God.
Als pijlen in de hand van een schutter,
zo zijn kinderen, verwekt in je jeugd.
Gelukkig de man
wiens koker is gevuld
met pijlen zoals zij.” (Psalm 127:3-5a)*

Maar ja, toch verzuchten ouders soms: “Als ik de opvoeding van mijn kinderen nog eens over kon doen, dan zou ik het heel anders aanpakken!” Misschien wel, maar per kind hebt u slechts één kans.

Ook voor onze kinderen is er maar één weg!

Net zoals voor ons, volwassenen, is er voor onze kinderen maar één weg tot de Vader: door het geloof in Jezus Christus. Die weg kunnen ze echter pas zelf gaan als ze kunnen *begrijpen* wat God hen in zijn liefde aanbiedt. Ze moeten dus eerst de kern van het evangelie kunnen begrijpen en op grond daarvan zelf tot een *keuze* voor en een *overgave* aan Jezus komen. Er gaan meestal veel kinderjaren voorbij voordat ze dat punt bereikt hebben. Wat is hun positie gedurende die kinderjaren? Tot het moment van een eigen keuze moeten de kinderen in het gezin behandeld worden *als onder de wet*. Om dat te begrijpen moeten we terug gaan naar het volk Israël in het Oude Testament. In de geschiedenis van dit volk zien we twee zaken die met elkaar te maken hebben: het volk was gezegend door God met geweldige beloften (een groot volk worden, door God gezegend worden, zijn naam grootmaken, tot zegen worden voor alle geslachten van de aarde), maar ze ontvingen ook – 430 jaar na Abraham – *de wet*.

De beloften spreken van de gunst, de goedheid, de genade van God; hij schenkt hen veel in zijn goedheid. Maar de wet eist van het volk gehoorzaamheid, waarbij van Gods kant steeds de vraag aan de orde komt: “Houdt de mens zich volledig aan mijn wetten?” Wat was Gods bedoeling nu eigenlijk met die wetten, met al die geboden? Ze waren niet voor altijd bedoeld, maar hadden een tijdelijke, een voorbereidende betekenis. De wet moest ervoor zorgen, dat het volk *binnen de door God gestelde perken* bleef. Galaten 3:24 (NBG) noemt de wet dan ook een *tuchtmeester* (een opvoeder, iemand die toezicht houdt op kinderen, Grieks: *pedagogos*): “de wet hield toezicht op ons totdat Christus kwam”. De wet wordt hier dus vergeleken met een opvoeder, die de orde, de regels, er bij de kinderen in moest houden, totdat ze volwassen waren. Gedurende die tijd waren de kinderen niet vrij, maar ‘gebonden’ door de – overigens liefdevol bedoelde – regels van de opvoeder.

We schreven het al: de wet had een *tijdelijke* betekenis. Waarom? Omdat de wet geen oplossing bood voor het zondeprobleem, want ze bracht alleen de zonde aan het licht. Onder de voortdurende ‘correctie’ die van de wet uitging, werd het volk begeleid naar het moment van de *echte oplossing*: Jezus, de Zoon van God, die bereid was om voor hen (en ons) de weg naar het kruis van Golgotha te gaan. De wet voedde hen op ‘tot Christus’. Tot dat moment moest de wet het volk overtuigen van het eigen onvermogen om op eigen kracht aan Gods eisen te voldoen, zodat het de noodzaak zou erkennen van de komst van de Messias. Toen Jezus eenmaal de ware oplossing had gebracht was de wet overbodig geworden, die tuchtmeester was niet langer nodig.

Onze kinderen moeten we dus behandelen ‘als onder de wet’. Dat wil zeggen: ons gezag, ons onderwijs, onze opvoedende taak moet dezelfde bedoeling hebben als de wet voor Israël had: toezicht op hen houden tot ze volwassen zijn en Christus leren kennen. Tot die persoonlijke keuze blijven kinderen onder de bescherming van de door hun ouders ingestelde regels. Kinderen moeten worden onderwezen, gedisciplineerd en soms ook gestraft als ze zich misdragen (ook al is dat in strijd met de moderne opvoedkundige opvattingen). Het draagt ertoe bij dat ze Christus leren kennen.

We willen in dit verband opnieuw wijzen op de rol van de vader: hij vertegenwoordigt het gezag van de Heer in het gezin. Het gezag van moeder is daarvan afgeleid. Het straffen mag nooit gebeuren uit boosheid of woede, maar moet voortkomen uit liefde voor het kind! Vader kan niet de verantwoordelijkheid voor het straffen (is immers niet zo populair) gemakshalve aan moeder overlaten. Ook al heeft moeder de straf toegepast, het zal voor het kind duidelijk moeten zijn dat vader hier ten volle achter staat. Als dit niet het geval is, kan dit bij zijn vrouw leiden tot een te zware psychische belasting (ze voelt zich alleen staan als haar man zijn taak als eindverantwoordelijke verwaarloost).

Houding t.o.v. gevaren die onze kinderen bedreigen

Wat komt er veel op onze kinderen af. Op school, op straat of bij vriendjes thuis (via de televisie bijvoorbeeld). Veel christenen onderkennen die gevaren niet of bagatelliseren ze. Dat leidt ertoe, dat ze hun ‘geestelijke wapens’ niet hanteren waardoor de kinderen onbeschermd staan tegenover de geestelijke gevaren die hen bedreigen. Ouders, bedenk echter goed: Satan heeft het op uw kinderen gemunt! “Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst...” En Satan is geen gentleman.

We kunnen een voorbeeld nemen aan de houding van Hanna met betrekking tot de kleine Samuël. U kent de geschiedenis: Eli was een slappe hogepriester en bovendien een slappe vader voor zijn twee zonen Hofni en Pinehas. 1 Samuël 2:12 spreekt als volgt over hen: *“De zonen van Eli waren een stel afpersers. Ze trokken zich niets van de HEER aan ...”* In die situatie bracht Hanna de kleine Samuël naar Eli, want zij had dat immers aan God beloofd. Samuël kwam als kleine jongen (waarschijnlijk was hij ongeveer vier jaar) in een zeer slechte omgeving terecht. Alle kans dat het met hem zou gaan zoals met de zonen van Eli (‘Slecht voorbeeld, doet slecht volgen’). Wat zal het voor Hanna moeilijk geweest zijn om haar zoontje daar achter te laten. Maar zij was een biddende moeder, die voor Samuël zorgde door middel van haar gebeden! Ze had haar jongetje aan de Heer afgestaan en ze vertrouwde er op, dat God ook onder die omstandigheden voor die kleine jongen zou zorgen. Ze was niet zorgeloos; ze moest hem loslaten, maar kon hem tegelijkertijd geestelijk vasthouden met als resultaat, dat *“...de jonge Samuël dicht bij de HEER opgroeide.”* (1 Samuël 2:21). Niet: ‘bij Eli en zijn zonen’, maar ‘bij de HEER’.

Opvoeden is zoiets als een berg beklimmen. Uw kinderen klimmen samen met u gedurende vijftien tot twintig jaar tegen de berg op en beginnen daarna zelfstandig aan de afdaling. Vader en moeder kijken (biddend) toe. Nu komt het er op aan dat ze toepassen wat u ze hebt meegegeven. “O God, houd u ze op koers!” De taak van vader en moeder tot dat moment, de kinderen tot Jezus leiden, kan moeilijk overschat worden! *“Laat ze [de kinderen] bij me komen, houd ze niet tegen ...”* (Lucas 18:16). Als wij, als ouders, onze taak niet goed uitvoeren, zijn wij de belemmering voor hen waardoor ze niet tot Christus komen in hun jeugd. We noemden al

die tekst uit Deuteronomium 11:18-19 over het gebod van God: ons leven moet hen in contact brengen met God. De basis daarvoor ligt in Deuteronomium 6:5: *“Heb daarom de HEER, uw God, lief met hart en ziel en met inzet van al uw krachten.”* Pas als dat werkelijkheid is in uw eigen leven, kunt u echt iets betekenen voor uw kinderen. Zo niet, dan loopt u het risico dat u door hen wordt ontmaskerd als een huichelaar ... Wat een verantwoordelijkheid. Leef het ze voor!

Regel: We kunnen pas een christelijk gezin bouwen, als we *zelf* overvloeien van liefde voor de Heer! Alles wat we willen bereiken in ons gezin moet een uiting zijn van onze liefde voor Hem, die ons heeft liefgehad toen wij nog zondaren waren.

VRAGEN BIJ HOOFDSTUK 5

De navolgende vragen zijn soms specifiek bedoeld voor de man en soms specifiek voor de vrouw. Toch vragen wij aan u beiden om alle vragen te beantwoorden. Als een vraag specifiek bedoeld is voor uw partner, vul dan die vraag toch in, maar dan wel vanuit de optiek van uw partner. Dus: u vult in dat geval het antwoord in waarvan u denkt dat uw partner het zal geven.

- 1) Hebt u van uzelf het idee dat u in Gods ogen succesvol bent (geweest) in uw vaderschap? Zo nee, in welk opzicht vindt u dat u tekortgeschoten bent?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2) Als u vindt dat u in sommige opzichten tekortgeschoten bent in uw vaderschap beschrijf dan wat u hebt gedaan om op dit punt in het reine te komen met God, uw vrouw en uw kind(eren). Als uw tekortschieten nog niet is uitgesproken tegen alle betrokkenen kunt u hier ook beschrijven welke stappen u overweegt te ondernemen.

.....

.....

.....

.....
.....

3) Beschrijf de zegen die u hebt ervaren in uw roeping als vader.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4) Hebt u zich als moeder in de opvoeding van de kinderen voldoende geleid en ondersteund gevoeld door uw man? Zo nee, in welk(e) opzicht(en) hebt u dat gemist?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5) Als u zich als moeder onvoldoende geleid en ondersteund hebt gevoeld door uw man, is dit dan inmiddels geheel naar God en naar elkaar toe uitgesproken en vergeven? Zo nee, welke stappen neemt u zich voor te gaan zetten op dit punt?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 6) Hebt u zelf het idee dat u tekortgeschoten bent in uw taak als moeder? Zo ja, in welk(e) opzicht(en) bent u tekortgeschoten?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 7) Als u vindt dat u in sommige opzichten tekortgeschoten bent in uw moederschap, beschrijf dan wat u hebt gedaan om op dit punt in het reine te komen met God, uw man en uw kind(eren). Als uw tekortschieten nog niet is uitgesproken tegen alle betrokkenen kunt u hier ook beschrijven welke stappen u overweegt te ondernemen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 8) Als u een 'werkende moeder' bent, weten u en uw man dan zeker dat dit geen te zware belasting voor u is? Zo ja, beschrijf waarom u vindt dat dit past in Gods plan voor u.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 9) Beschrijf de zegen die u hebt ervaren in uw roeping als moeder.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Als uw man/vrouw de vragen eveneens persoonlijk heeft beantwoord, kunt u met hem/haar een afspraak maken om tijd apart te zetten om in alle rust alle gevonden antwoorden met elkaar te bespreken. Probeer goed te luisteren naar de ander, geef elkaar de ruimte en probeer antwoorden eventueel zodanig te herformuleren dat u en uw man/vrouw zich in het antwoord herkennen.

Hoofdstuk 6: WILSVERKLARING

Al nadenkend over huwelijk en gezin dringt zich het beeld aan mij op van de ondergang van de Titanic. Misschien hebt u de film ooit gezien over dit trotse schip dat in 1912 op zijn eerste tocht, van Southampton naar New York, op een ijsberg liep en zonk. Ongeveer 1500 van de 2200 opvarenden verdronken ... In die film hoort u op een gegeven moment één van de passagiers in wanhoop vragen: "Wie voert hier het bevel?" Met andere woorden: wie is de man, die ons uit deze gevaarlijke situatie zal leiden?

Een dergelijke vraag kan ook gesteld worden over onze huwelijks- of gezinsboot. Als het van onze wijsheid en kunde, van onze stuurmanskunst afhangt, zal het met die boot net zo aflopen als met de Titanic. Ons huwelijk c.q. gezin zal beschadigd raken en misschien 'zinken'.

Van de Titanic ging het verhaal, dat het een onzinkbaar schip was dankzij de vele waterdichte compartimenten; wat een hoogmoed. Toen het schip noodsignalen uitzond, dachten andere schepen in de buurt dat het om een grap ging! Misschien hebben wij ook een houding van 'mijn huwelijk, mijn gezin kan niet kapot', maar een groot aantal christenen kent helaas het leugenachtige van dergelijke gedachten uit eigen ervaring. De Titanic zonk. De man die het bevel voerde kon niets meer doen om het schip te behouden.

De bijbel spreekt in Marcus 4:37-40 van een ander schip. Het is de geschiedenis van 'De storm op het meer'.

"Er stak een hevige storm op en de golven beukten tegen de boot, zodat die vol water kwam te staan. Maar hij lag achter in de boot op een kussen te slapen. Ze maakten hem wakker en zeiden: 'Meester, kan het u niet schelen dat we vergaan?' Toen hij wakker geworden was, sprak hij de wind bestraffend toe en zei tegen het meer: 'Zwijg! Wees stil!' De wind ging liggen en het meer kwam helemaal tot rust. Hij zei tegen hen: 'Waarom hebben jullie zo weinig moed? Geloven jullie nog steeds niet?'"

Deze boot zonk niet want Jezus was aan boord. Jezus, van wie geschreven staat in Matteüs 28:18: "Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde".

Als Jezus aan boord van uw huwelijks- of gezinsboot is, kunt u altijd een beroep op hem doen!

U opnieuw toewijden

Na het bestuderen van dit werkboek en het beantwoorden en bespreken van de vragen bent u wellicht tot de conclusie gekomen dat er alle reden is uzelf – samen met uw man/vrouw – voor het aangezicht van de Heer bij vernieuwing toe te wijden aan uw door God gegeven taak als echtgenoot/echtgenote en mogelijk ook als vader/moeder. Het is zoiets als een verbondsvernieuwing bij het volk Israël in het Oude Testament; ze maakten een nieuwe start (Jozua 24; Nehemia 9:38).

Hoe kunt u dat doen?

U kunt samen met uw man/vrouw uitspreken wat u vanaf vandaag anders wilt gaan doen en de hulp van God daarover vragen. Noem de punten waarop u bent aangesproken en die u met Gods hulp wilt veranderen zo concreet mogelijk.

Wij moedigen u aan om wat u persoonlijk aan God belooft ook op papier te zetten, zodat u zich van tijd tot tijd nog eens in herinnering kunt roepen wat u aan God hebt beloofd. U kunt dat natuurlijk doen op de manier die voor u het meest passend is. Om u te helpen uw beloften vorm te geven, hebben we op de volgende bladzijden voor de man en de vrouw afzonderlijk een voorbeeld toegevoegd.

BELOFTE AAN GOD VAN DE MAN

Ik, ..., beloof aan God in mijn roeping als echtgenoot van ..... en als vader van ....., dat ik mij opnieuw toewijd aan de mij door God gegeven taak als echtgenoot en hoofd van mijn gezin. Ik beloof als een man Gods een voorbeeld te zijn voor mijn vrouw en kinderen. Ik wil hen geestelijk, psychisch en lichamelijk beschermen met de mij door God gegeven autoriteit en macht. In het bijzonder wil ik aandacht besteden aan de volgende punten, waarin ik in het verleden tekort ben geschoten:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

Ik besef heel goed dat ik het bovenstaande niet in eigen kracht kan waarmaken. Daarom wil ik mijn roeping vervullen in voortdurende afhankelijkheid aan God en ik zal daarom steeds een beroep doen op Gods kracht.

De ondertekening van dit document is een blijk van mijn heilig voornemen.

.....

Datum: .....

BELOFTE AAN GOD VAN DE VROUW

Ik, ..., beloof aan God in mijn roeping als echtgenote van ..... en als moeder van ....., dat ik mij opnieuw toewijd aan de mij door God gegeven taak als helpster van mijn man. Ik beloof als een vrouw Gods een voorbeeld te zijn voor mijn man en kinderen. Ik ondersteun mijn man in zijn beschermende taak en in al zijn andere verantwoordelijkheden, met de mij door God gegeven gaven en talenten. In het bijzonder wil ik aandacht besteden aan de volgende punten, waarin ik in het verleden tekort ben geschoten:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

Ik besef heel goed dat ik het bovenstaande niet in eigen kracht kan waarmaken. Daarom wil ik mijn roeping vervullen in voortdurende afhankelijkheid aan God en ik zal daarom steeds een beroep doen op Gods kracht.

De ondertekening van dit document is een blijk van mijn heilig voornemen.

.....

Datum: .....